

NOTA RUIMTE

Waar staan we?

d.d. 05-06-2025

Proces Nota Ruimte

- Doel
- Route: Waar komen we vandaan?
- Route: Samenhang Nota Ruimte en NOVEX
- Route: Geplande besluitvorming (voor val Kabinet)

Opbouw Nota Ruimte

- Indeling
- Inkijk in 3 van de 4 Thema's

Wat kunnen gemeenten doen?

- Inzet VNG
- Ruimte en de regio
- In gesprek met de regio

Proces Nota Ruimte

Nota Ruimte

Nederland staat voor **veel maatschappelijke opgaven** die allemaal ruimte nodig hebben. We moeten **slimme keuzes** maken en dingen **combineren** en **vernieuwen**, anders komen we veel **ruimte te kort**.

Daarom werkt het Rijk aan een nieuwe Nota Ruimte. Hierin leggen we de hoofdlijnen van het beleid voor de ontwikkeling van de leefomgeving van Nederland vast. De nieuwe nota vervangt de huidige Nationale Omgevingsvisie (NOVI).

www.ruimtelijkeordening.nl

Nota Ruimte in de Omgevingswet

(zijnde een Nationale omgevingsvisie)

- Moet gaan over de **héle fysieke leefomgeving** (1.2)
- Mag alleen onderwerpen adresseren van **nationaal belang** (2.3.3)
- Moet **integraal** zijn (3.3, grondbeginselen integraal beleid)
- Kan **verschillende mate van sturing** hebben (instructieregels (2.4), bestuurlijk overleg, 'betrekken bij', etc.)

Let op: keuzes bij één thema heeft effecten op keuzes voor andere thema's

Nota Ruimte is ook het samenbrengen (41) Nationale Programma's

- [Actieplan geluid](#)
- [Actieprogramma Ruimtelijk Ontwerp 2021 – 2024](#)
- [Beheerplan Natura 2000](#)
- [Deltaprogramma Zoetwater](#)
- [Erfgoed Deal](#)
- [Landelijke aanpak piekbelasting](#)
- [Maritiem ruimtelijk plan](#)
- [Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat \(MIEK\)](#)
- [Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport \(MIRT\)](#)
- [Nationaal Milieuprogramma \(NMP\)](#)
- [Nationaal Plan Energiesysteem](#)
- [Nationaal Programma Circulaire Economie \(NPCE\)](#)
- [Nationaal Programma Landbouwbodems](#)
- [Nationaal Programma Lokale Warmte](#)
- [Nationaal Programma Regionale Energie Strategie \(NP RES\)](#)
- [Nationaal Programma Verduurzaming Industrie](#)
- [Nationaal Water Programma 2022 – 2027](#)
- [Nationaal Waterstof Programma](#)
- [Nationale Agenda Laadinfrastructuur \(NAL\)](#)
- [NEC-programma](#)
- [Programma bij \(dreigende\) overschrijding omgevingswaarde](#)
- [Deltaprogramma](#)
- [Programma Bescherming Noordzee Infrastructuur \(PBNi\)](#)
- [Programma Bodem en Ondergrond](#)
- [Programma Energiehoofdstructuur](#)
- [Programma van maatregelen mariene strategie](#)
- [Programma Verbinding Aanlanding Wind Op Zee \(VAWOZ\)](#)
- [Programma Versterken Biodiversiteit](#)
- [Programma Verstedelijking en Wonen](#)
- [Programma Gezonde Leefomgeving](#)
- [Programma Integraal Riviermanagement](#)
- [Programma Natuur](#)
- [Programma Noordzee 2022 – 2027](#)
- [Programma ONS Landschap](#)
- [Programma Ruimte voor Biobased bouwen](#)
- [Programma Ruimte voor Defensie](#)
- [Programma Ruimte voor Economie](#)
- [Programma Woningbouw](#)
- [Programmatische aanpak Groen in en om de stad](#)
- [Realisatieplan Visie Landbouw, Natuur en Voedsel](#)
- [Ruimtelijke Strategie Datacenters](#)

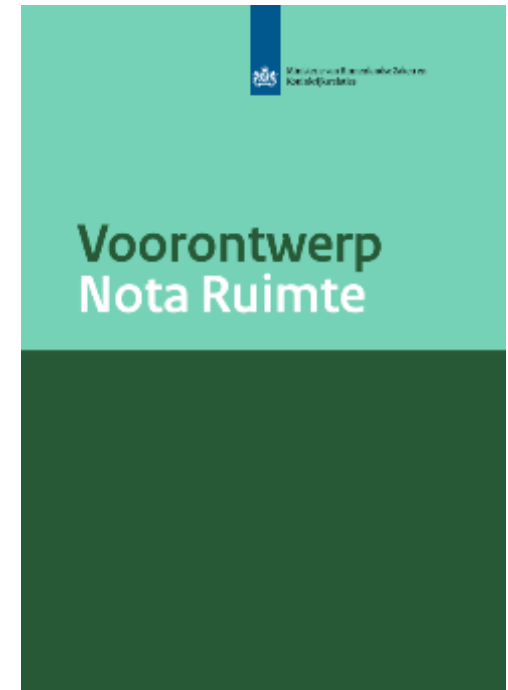
Route: Waar komen we vandaan?

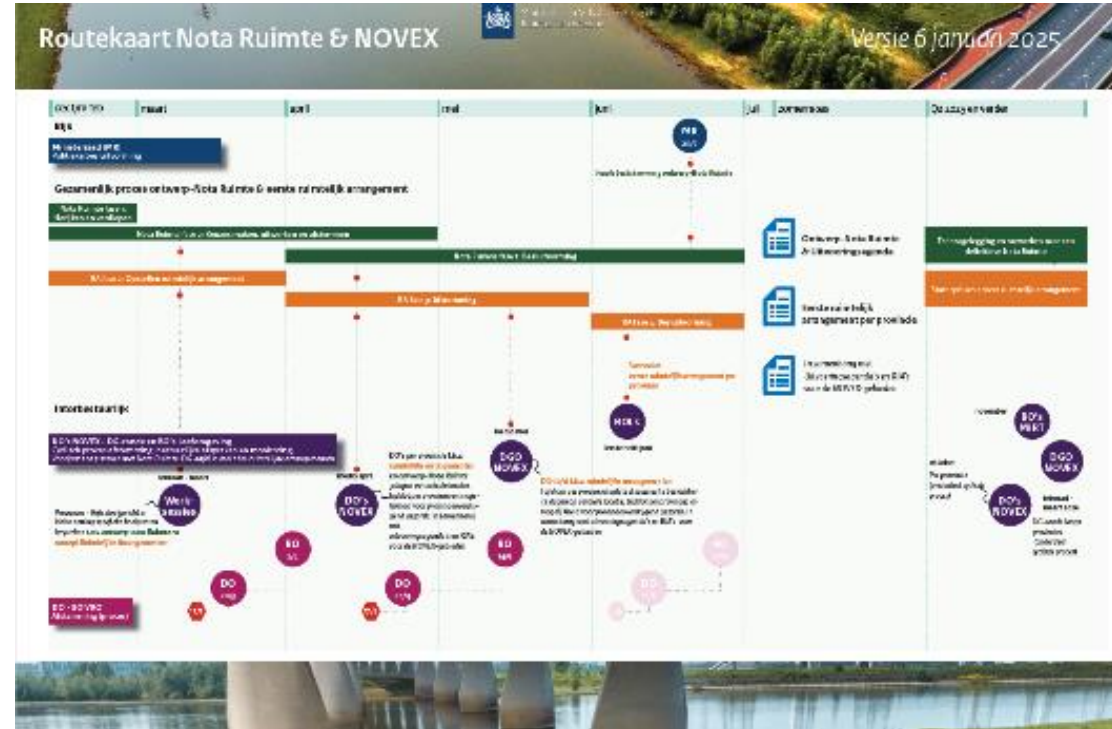
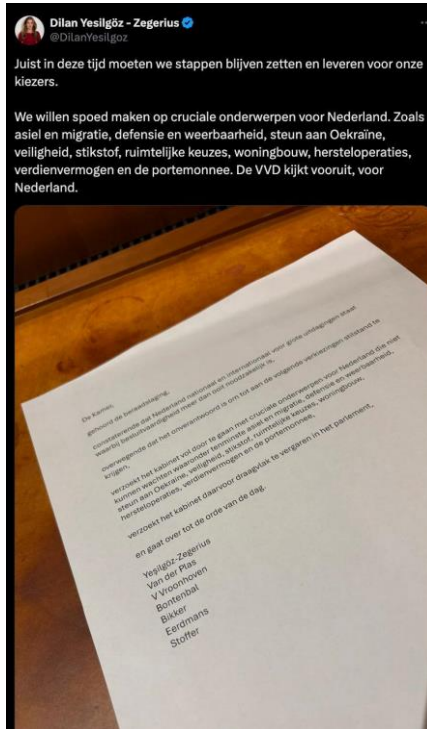
2020

2023

2024

dec/jan feb maart april mei juni juli zomerreces Q2 2025 en verder

Rijk

Ministeraad (MR)
Politieke besluitvorming

Gezamenlijk proces ontwerp-Nota Ruimte & eerste ruimtelijk arrangement

Nota Ruimte fase 1:
Hutten en voorlezen

Nota Ruimte fase 2: Keuze maken, uitwerken en afstemmen

Nota Ruimte fase 3: Besluitvorming

RA fase 1: Opstellen ruimtelijk arrangement

RA fase 2: Afstemming

RA fase 4: Besluitvorming

Ontwerp-Nota Ruimte
& Uitvoeringsagenda

Tenminstelegging en toezien naar een
definitieve Nota Ruimte

Eerste ruimtelijk
arrangement per provincie

Start cyclisch proces ruimtelijk arrangement

Interbestuurlijk

DO's NOVEX - DG-ronde en DO's Leefomgeving
Cyclisch proces afstemming, bestuurlijke afspraken en monitoring.
Voorjaar 2025 samen met Nota Ruimte DG-486 in een d.v.v. ruimtelijk arrangementen

februari - maart

Werk-
sessies

Provincies - Rijk, doelgericht in
Rijnsdaling op andere locaties en
bespreken t.a.v. ontwerp-Nota Ruimte en
concept-Nota Ruimte Arrangementen

BO
14/4

DO
14/5

medio april

DO's
NOVEX

DO's per provincie t.b.v.
ruimtelijk arrangementen
en ontwerp-Nota Ruimte
3 dagen op centrale locatie
cyclus per provincie en moge-
lijkheid voor proven overvrij-
gend gesprek. In samenspraak
met uitvoeringsagenda's en RA's
voor de NOVEX-gebieden

BO
14/5

DO
14/5

avonds mei

DGO
NOVEX

DG-toelichting ruimtelijk arrangementen
Toelichting op per provincie laatste discussie te beslechten
(3 dagen op centrale locatie, tijd op per provincie) en
mogelijkheid voor runder overvrij en d. runder. In
samenhang met uitvoeringsagenda's en RA's voor
de NOVEX-gebieden

BO
14/5

DO
14/5

avonds juni

BOL's

Eerste helft juni

BO
14/5

DO
14/5

In samenhang met
Uitvoeringsagenda's en RA's
voor de NOVEX-gebieden

oktober

BO's
MIRT

DGO
NOVEX

februari -
maart 2026

DO's
NOVEX

DG-ronde lang
provincies
(andere
cyclisch proces)

oktober
Per provincie
gedetailleerd cyclisch
proces

BO
14/5

DO
14/5

BO
14/5

DO
14/5

BO
14/5

DO
14/5

BO
14/5

DO
14/5

BO
14/5

dec/1m feb | maart | april | mei | juni | juli | zomerreces | Q2 2025 en verder

Rijk

Ministeraad (MR)
Politieke besluitvorming

Gezamenlijk proces ontwerp-Nota Ruimte & eerste ruimtelijk arrangement

Nota Ruimte fase 1:
Hutplan en voorlezen

Nota Ruimte fase 2: Keuze maken, uitwerken en afstemmen

Nota Ruimte fase 3: Besluitvorming

RA fase 1: Opstellen ruimtelijk arrangement

RA fase 2: Afstemming

RA fase 4: Besluitvorming

Ontwerp-Nota
& Uitvoering

Eerste ruimt
arrangementen

In samenhang met
Uitvoeringssag
voor de NOVE

Interbestuurlijk

DO's NOVEX - DG-ronde en DO's Leefomgeving
Cyclus proces afstemming, bestuurlijke afspraken en monitoring.
Voorjaar 2025 samen met Nota Ruimte DG-486 in mei d.v.v. ruimtelijke arrangementen

februari - maart

Werk-
sessies

Proces - Rijk, doelgericht in
Rijnsdijk op de lokale leefomgeving
begeleiden d.v.v. ontwerp-Nota Ruimte en
concept Ruimtelijke Arrangementen

BO
2/4

DO
2/4/5

medio april

DO's
NOVEX

DO's per provincie d.v.v.
ruimtelijke arrangementen
en ontwerp-Nota Ruimte
3 dagen op centrale locatie
cyclus per provincie en moge-
lijkheid voor provincie overleg
in samenhang met
uitvoeringssag en in RM's
voor de NOVEX-gebieden

BO
2/4/5

DO
2/4/5

avonds mei

DGO
NOVEX

DG-rondt d.v.v. ruimtelijke arrangementen
3 dagen in per provincie laatste discussies in beslechten
(3 dagen op centrale locatie, tijd op per provincie) en
mogelijkheid voor provincie overleg en d.v.v. in
samenhang met uitvoeringssag d.v.v. en RM's voor
de NOVEX-gebieden

BO
2/4/5

DO
2/4/5

avonds juni

BOL's

Eerste helft juni

BO
2/4/5

DO
2/4/5

BO - BO VRO
Afstemming (proces)

Nota Ruimte

Ruimtelijke
Arrangementen

Interbestuurlijke
overleggen

Legt de hoofdlijnen van het beleid voor de ontwikkeling van de leefomgeving van Nederland vast.		Nota Ruimte
Hierbij gaat het over de inpassing van de nationale opgaven op grondgebied van de provincie.		Ruimtelijke Arrangementen
gebiedsgericht via DO-NOVEX en BOL's Landelijk met de koepels via DO/BO VRO		Interbestuurlijke overleggen

Versie 6 januari 2025

Geplande besluitvorming (voor val Kabinet)

Juni

- Vaststellen ruimtelijke arrangementen per provincie

1 juli

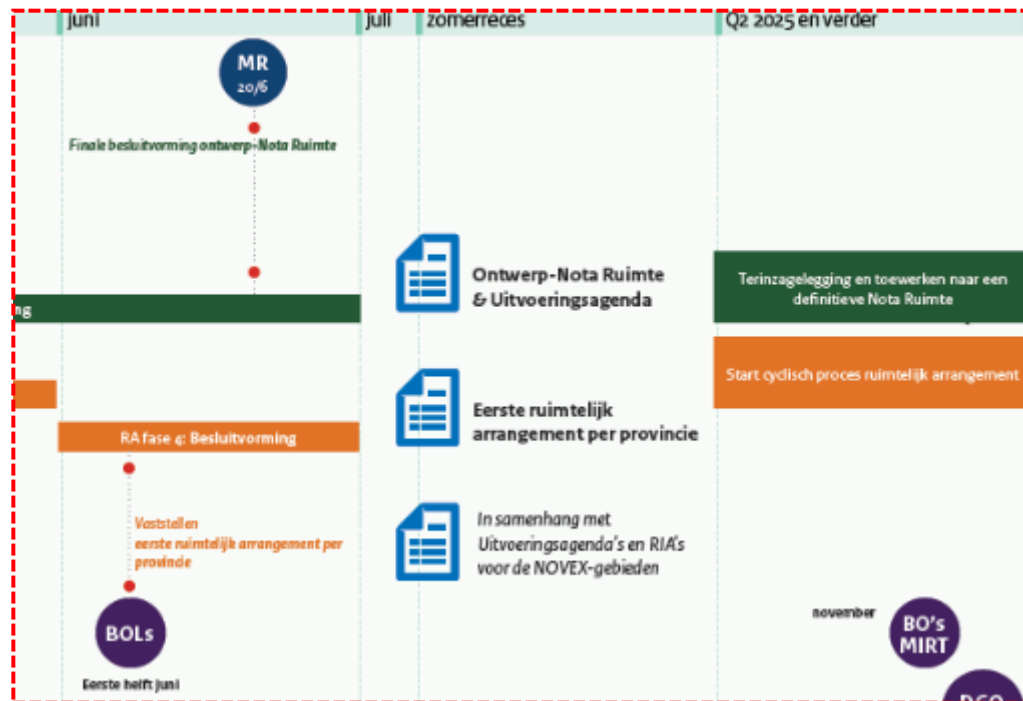
- Vaststellen inhoud ontwerp Nota Ruimte in de onderraad
- Brief naar de kamer over de ruimtelijke arrangementen

Zomer

- Plan MER op ontwerp Nota Ruimte

Najaar

- Publicatie en consultatie ontwerp NR

Opbouw Nota Ruimte

CONCEPT

Indeling Nota Ruimte

Keuzes en richtingen

voor 2030, 2050 met doorkijk naar 2100

Vier integrale thema's

- Water en Bodem
- *Landbouw en natuur*
- Economie en energie
- Wonen, werken en bereikbaarheid

12 Sectorale hoofdstukken

I

Inleiding
Analyse
Opgaven

Visie en
Integrale
Thema's

II

Nationaal Ruimtelijk beeld

4 integrale thema's

Sectorale beleidsrichtingen
en ruimtelijke beelden

Gebiedsuitwerking beleid
en ruimtelijke beelden

Fasering richting 2050

III

uitvoering

Participatie

PlanMER

Thema Wonen Werken en Bereikbaarheid

Doel

- **Ruimte** voor wonen, werken en leven
- **Balans** tussen wonen en werken ***binnen*** regio's
- **Balans** en complementariteit ***tussen*** regio's

Richting voor de toekomst:

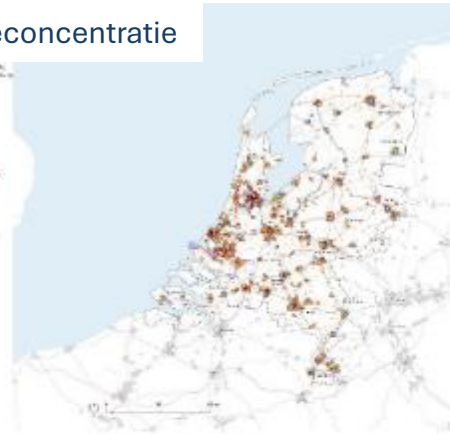
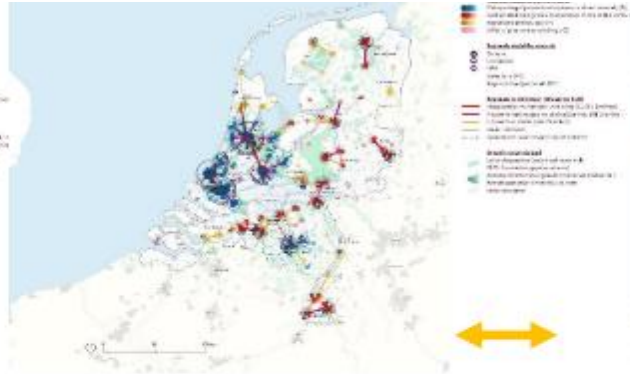
- Verbeteren **kwaliteit leefomgeving** en versterken **economische kracht** op basis van onderscheidende kwaliteiten en potentie
 - Vergroten netwerkkracht van heel Nederland binnen Europa
 - Versterken agglomeratiekracht verschillende regio's
 - Verbeteren leefomgevingskwaliteit

Ruimtelijke principes

- Nabijheid wonen, werken en voorzieningen
- Versterken en benutten bestaande kwaliteiten
- Efficiënt ruimtegebruik

Thema Wonen Werken en Bereikbaarheid

Koers verstedelijking: Concentratie en gebundelde deconcentratie

Nationaal:

- › Uitbreiding en versterking van (inter)nationaal network (o.a. Lelylijn)
- › Benutten bestaande infranetwerken en kansen natuur en landschap

Regionaal:

- › Versterken van huidige regionale kwaliteiten en kracht
- › Benutten van potentie voor regionale ontwikkeling

Lokaal:

- › Goede leefomgevingskwaliteit en voldoende woningen
- › Benutten kansen voor knooppuntontwikkeling en stadsranden

Thema Wonen Werken en Bereikbaarheid

ACCOMMODEREN

Aansluiten bij hoge economische dynamiek, selectief ruimtegebruik, (betaalbare) woningbouw, groen, voorzieningen en infrastructuur groeien mee

TRANSFORMEREN

Toekomstbestendig maken van het ruimtelijk-economisch systeem van de Zuidelijk Randstad

STIMULEREN

Woningbouw in combinatie met stimuleren economie, groen, voorzieningen en bereikbaarheid groeien mee

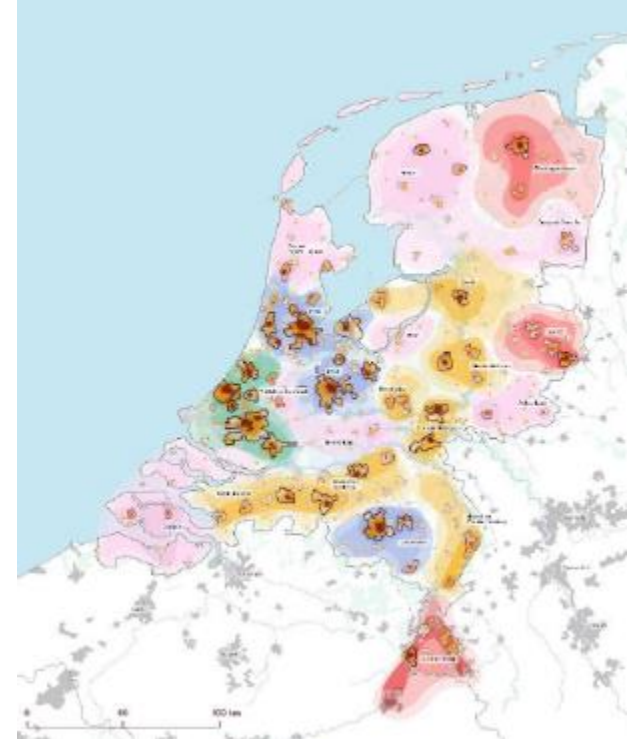
INITIËREN

Randvoorwaarden op orde brengen. Economische ontwikkeling aanjagen, daarna meer woningbouw

VITALISEREN

Aansluiten op autonome economische ontwikkeling, woningbouw naar eigen behoefte, versterken kleine kernen

* Richten van investeringen in infrastructuur: energiesysteem en bereikbaarheid passend bij koersverstedelijking en VISTA

Thema Water en Bodem

Belangrijke principes:

Het risico bestaat dat beleidsrichtingen onderling tegen elkaar inwerken. Daarom:

- Wordt in **samenhang omgegaan met zoetwaterbeschikbaarheid, waterveiligheid, wateroverlast, bodem en ondergrond**. Dit betekent bijvoorbeeld dat er in natte perioden minder wordt ingezet op water afvoeren en meer op vasthouden om daarmee schadelijke effecten tijdens droge perioden te beperken.

Er is schaarste van ruimte en middelen. Daarom:

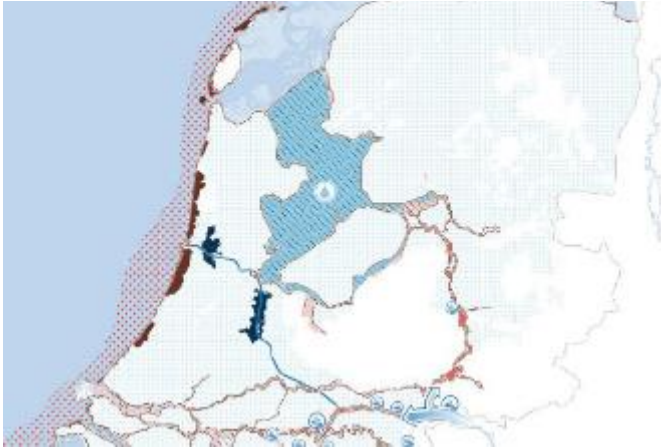
- Zetten we waar mogelijk in op **meervoudig ruimtegebruik, slimme combinaties** en bijbehorend handelingsperspectief. Maatregelen die nodig zijn voor water en bodem combineren we zo mogelijk met andere (ruimtelijke) opgaven.

Uitwerking van de ambities:

- De ambities worden uitgewerkt langs een verhaallijn die ondersteund wordt door de ruimtelijke strategieën / bouwstenen.
- Er zit een gelaagdheid naar schaalniveau in de verhaallijn:
 - Nederland in internationaal perspectief (West-Europa (o.a. stroomgebied Rijn));
 - Nationaal schaalniveau (m.n. Bouwsteen 1: “**Robuust hoofdsysteem**”);
 - Regionaal schaalniveau (m.n. Bouwsteen 2: “**Regionale Systemen in Balans**” en 3: “**Klimaatadaptieve inrichting**”).

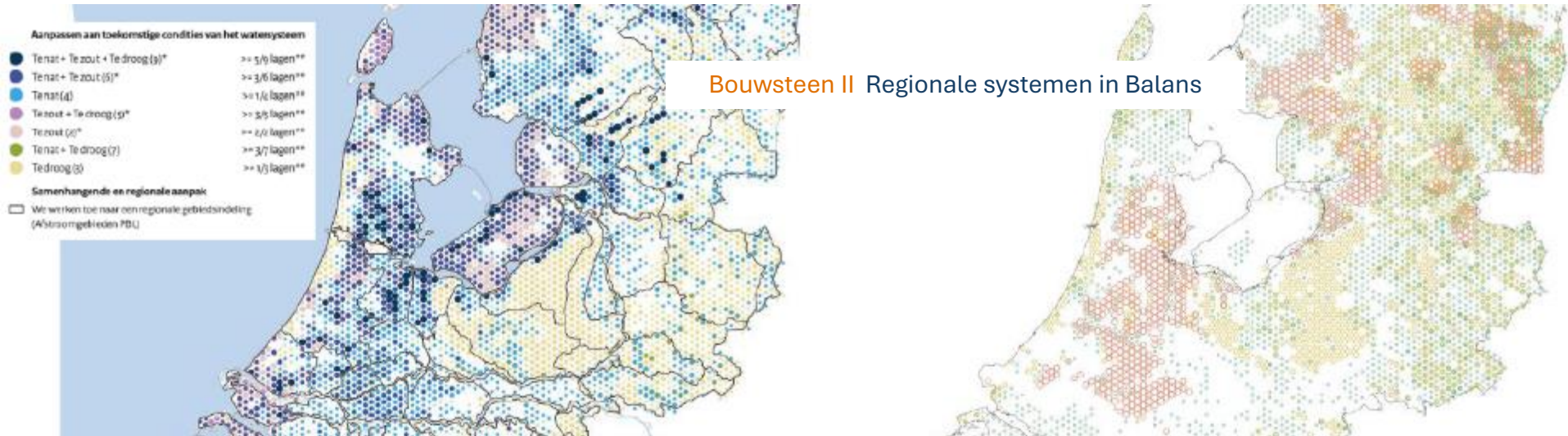
Thema Water en Bodem

Bouwsteen I Robuust watersysteem

- Binnen en buitendijkse reserveringen
- Meer lokale piekwaterberging
- Hoofdsysteem wordt meer nationale buffer
 - Niet geïnvesteerd in technische maatregelen om (zoet) water te brengen naar gebieden waar het (op termijn)niet houdbaar is
 - Inzetten op vasthouden en bergen van gebiedseigen water
- Watervraag beter aansluiten op (teruglopende) beschikbaarheid

Thema Water en Bodem

- Regionaal waterbeheer: **besparen, vasthouden en bergen** → **Vraag en aanbod in balans**
- Watergebruikers beter bestand tegen droogte → **bijv. aanpassing landgebruik of bedrijfsvoering**
- Beschermen (grond)waterwingebieden en ontwikkeling nieuwe drinkwaterbronnen
- bij de inrichting en het gebruik de toestand van de bodem zoveel mogelijk verbeterd wordt

Thema Water en Bodem

Bouwsteen III Klimaat adaptieve inrichting

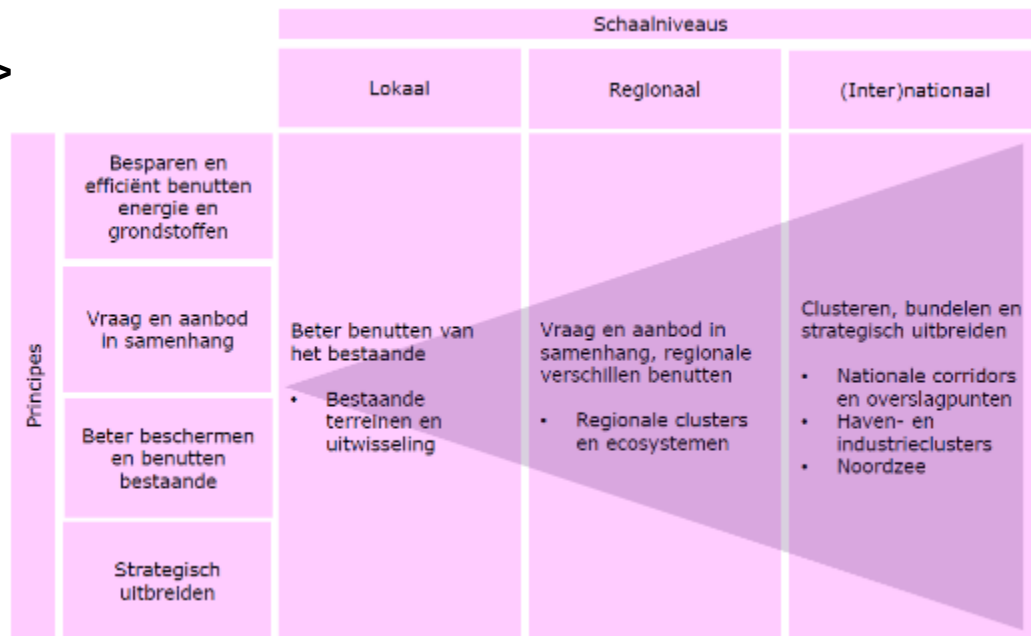
- Er wordt ingezet **op toekomstbestendig ontwikkelen**, met extra aandacht voor gebieden met meer **overstromingsrisico** en andere **grote opgaven vanuit het water- en bodemsysteem**.
- De inzet in deze bouwsteen is **gericht op kansen en oplossingsrichtingen** op basis van de onderliggende ingrediënten van het **Ruimtelijk afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving** (bodemdaling, wateroverlast, etc.) en de **Landelijke maatlat voor een groene, klimaatadaptieve gebouwde omgeving**.

Thema Economie en Energie

Richting voor de toekomst V Ruimtelijke Strategie >

Ruimte, randvoorwaarden en netwerken op orde:

- Voor meer **strategische autonomie** in een weerbaar Europa;
- Een **duurzame energievoorziening** voor leveringszekerheid;
- Hoogwaardige economische ontwikkeling voor een **duurzame en sterke economie**;
- Verbeterde **veiligheid** situatie en meer **weerbaarheid** voor dreiging van buitenaf.
- Bij bovenstaande willen we de **milieu-impact beperken**.

Thema Economie en Energie

Integrale ruimtelijke bouwstenen

Alle bedrijventerreinen:

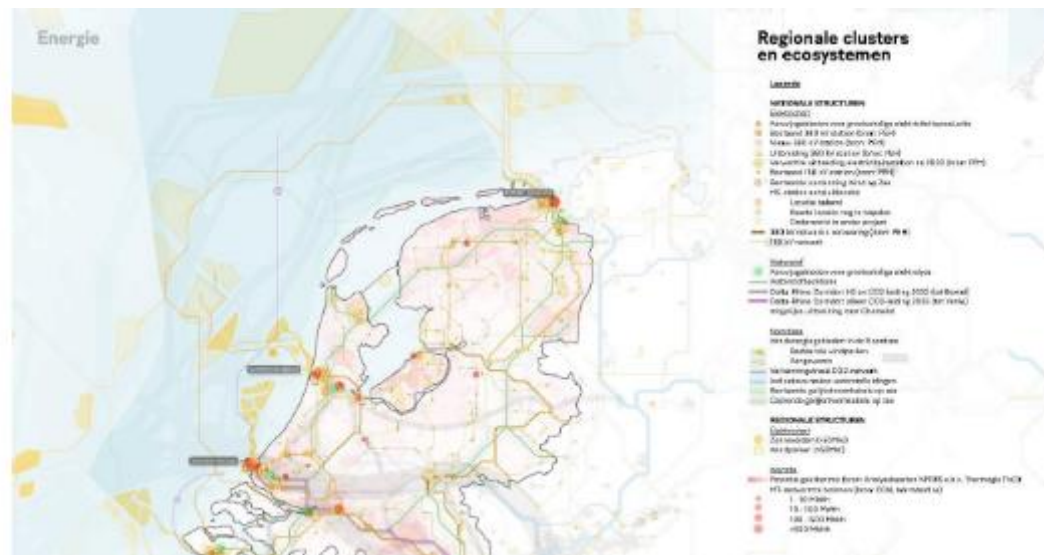
Richting

- basishouding is **beschermen**
- terreinen **beter te benutten** en **maatschappelijke waarde vergroten** door toevoegen klimaatadaptie, natuur, waterberging
- Stedelijke regio's terreinen **behouden stadsverzorgende functie**
- Verstedelijkingsregio's: terreinen **onderdeel van ruimtelijk-economische strategie**

Keuzes Specifiekere vraag/opdracht aan lokale overheden:

- Unieke terreinen beschermen en beter benutten én regionaal afstemmen
- Voldoende ruimte voor stadsverzorgende functies (NIMBY)
- Herontwikkelen van verouderde bedrijventerreinen
- Inzet op besparen, verduurzamen, klimaatadaptief inrichten
- Beter benutten bestaande milieuruimte, ambitie: minimale milieunorm
- Strategisch uitbreiden van bedrijventerreinen en bij transformatie ruimtelijke compensatie lokaal
- Handelingsperspectief bieden → beeld van inzetbare instrumenten

Thema Economie en Energie

Bouwsteen: Regionale ecosystemen

Richting

- Nationaal belang: **goed functionerend regionaal systeem van bedrijventerreinen en relevante netwerken (infra en energie)**
- Specifieke regionale ontwikkelkansen benutten 'elke regio telt'
- Doel: efficiënt benutten van het bestaande systeem en kansen voor toekomstige ontwikkeling, zowel van economie, energie en mobiliteit
- vraag en aanbod voor economie, energie en netwerken (goederen, grondstoffen, energie) in samenhang worden gebracht. Ook in relatie tot verstedelijking (arbeidsmarkt) en water.
- ruimtelijke randvoorwaarden op orde om strategische locaties te benutten en gewenste regionaal-economische ontwikkeling te ondersteunen. Regionale meerwaarde creëren.

Keuzes

- Afspraak met regio's: **ontwikkelen regionale strategie**
- Strategische bedrijventerreinen duiden en profiel geven > type werkmilieu en economisch profiel > clusteren, beter benutten en beschermen > randvoorwaarden in beeld
- Voorkomen van stedelijke insnoering, herontwikkeling van bestaande en uitbreiden waar nodig
- Voldoende ruimte voor 'NIMBY' functies en niet afwentelen tussen regio's
- Vervolg RES (ISA) gericht op samenhang vraag en aanbod en specifieke kenmerken met rol voor het Rijk
- Specifieke keuzes voor energie, mobiliteit, buisleidingen, water en bodem die hieraan bijdragen (randvoorwaarden voor ontwikkeling)

Wat laten de kaarten nog niet zien?

Hoe NL eruit ziet met de ingevulde woningbouwopgave.

Balans landbouw en natuur

Algemeen:

Welke schuarpunten zichtbaar worden als je de kaarten over elkaar legt en keuzes die dan gemaakt moeten worden.

Wat kunnen gemeenten doen?

Inzet VNG: Nota Ruimte

Twée bestuurlijke heisessies met RWMcie en EKEMcie (sep '24 en feb'25)

Doel: betere positionering van gemeenten in (nationale) ruimtelijke ordening en daarmee in het proces van de Nota Ruimte.

Uitkomst:

- Keuzes en commitment van het rijk
- Kansen in regio:
- Duidelijkheid over rol samenwerking overheden
- Gemeenten zijn van de inhoud, VNG van het proces van de Nota
- Gemeenten worden onvoldoende betrokken

Vervolgactie:

Brief aan de minister van VRO

VNG-uitgangspunten voor traject Nota Ruimte

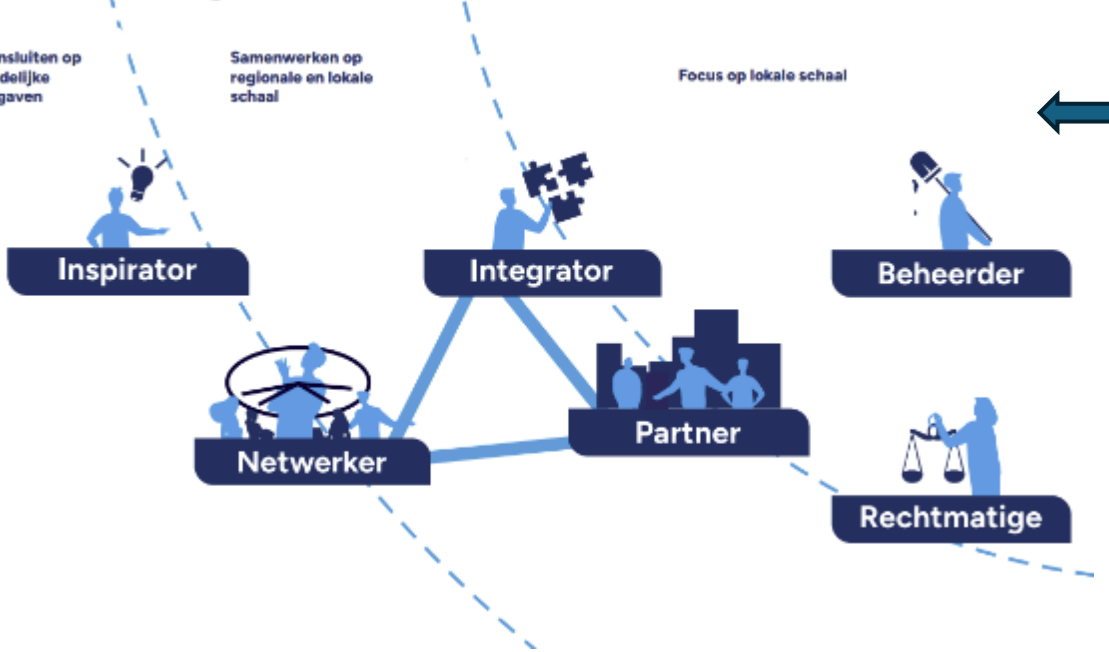
Inzet VNG: Brief aan minister van VRO

Uitgangspunten waar NR aan moet voldoen om voor gemeenten te laten werken:

1. **Meerjarig commitment van het rijk.** Het rijk zet lange lijnen uit, maakt afspraken met een verreikend doel en laat zich niet verleiden om tussentijds van koers te wijzigen.
2. **Wij verwachten integrale keuzes.** De Nota Ruimte moet samenhang brengen tussen de 47 rijksprogramma's om lokaal tot uitvoerbaar beleid te komen.
3. **Communiceer eerlijk en duidelijk over de kaders en keuzes vanuit het rijk.** Als er een koers uitgezet wordt, heeft dat consequenties. Die moeten uitlegbaar zijn, ook voor lokale bestuurders.
4. **Ieder zijn eigen rol en verantwoordelijkheid: Het rijk maakt keuzes van nationaal belang.** Het rijk maakt keuzes van nationaal belang en gemeenten hebben autonomie in de wijze waarop zij invulling geven aan de opgaven.
5. **Gemeenten werken (regionaal) aan de grote ruimtelijke opgaven.** Wees terughoudend met extra regelgeving en kijk hoe je faciliterend kan zijn aan de regio.
6. **Geef gemeenten (in de regio) autonomie door financiële middelen meer te ontschotten.** Zij weten heel goed wat er speelt en waar de behoeften liggen, ook in de verdeling van subsidies en financiële regelingen. Dat kan het rijk beter benutten.

Inzet VNG: versterken van RO bij gemeenten

Rollen van de gemeente in de RO

Duiden Rol gemeenten in RO

Handreiking: De rollen van de gemeente in de Ruimtelijke Ordening

Film: De rol van gemeenten in de RO

Strategisch werken aan ruimtelijke opgaven

VNG magazine ScenarioDenken voor omgevingsvisies #1

VNG magazine ScenarioDenken voor omgevingsvisies #2

Ruimte en de Regio

Onderzoek Berenschot in opdracht van de VNG

Aanleiding

Met Nota Ruimte pakt rijk de regie terug, tegelijk constateren we dat (bestuurlijke) samenwerking in de regio loont.

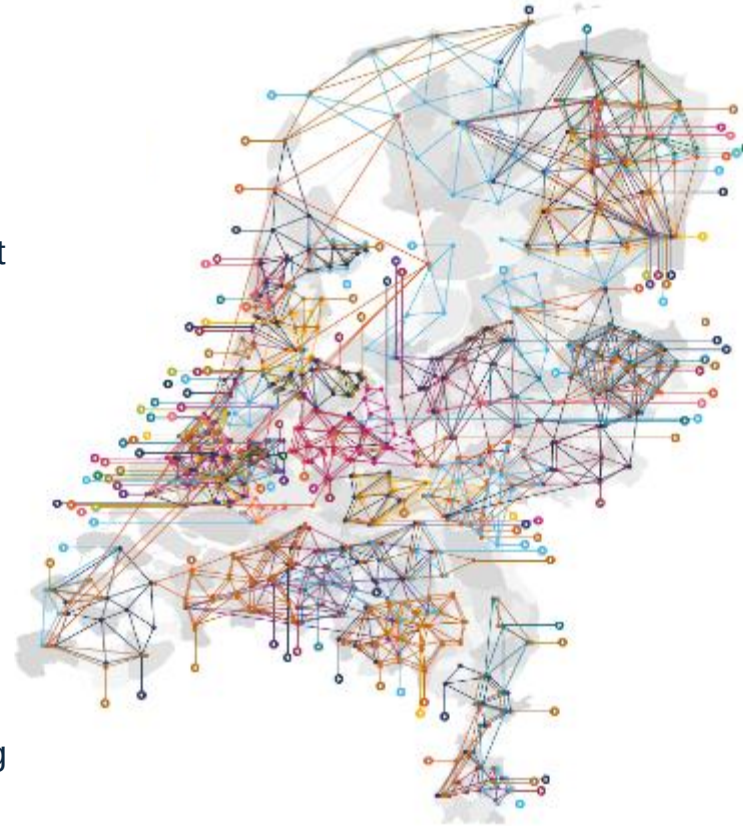
Beeld

Overall in Nederland werken gemeente proactief samen aan ruimtelijke vraagstukken in 130 verschillende verbanden

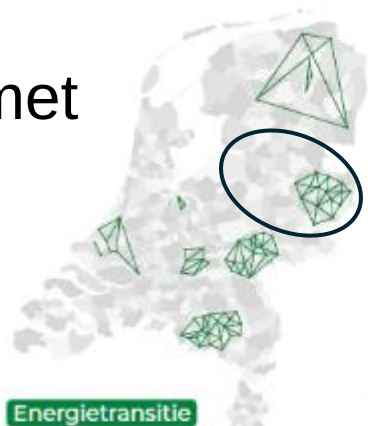
Advies

- Een groot deel van de **regio's** kan nog oefenen met het maken van strategische keuzes over wáár de schop de grond in moet.
- Voor het **rijk** zien we mogelijkheden om aan te sluiten bij de 'logica van de regio' – laat de regio haar eigen gebiedsafbakening (vooral), haar opgaven en haar ambities definiëren.

<https://vng.nl/sites/default/files/2025-04/analyse-ruimte-en-de-regio.pdf>

In gesprek met de regio

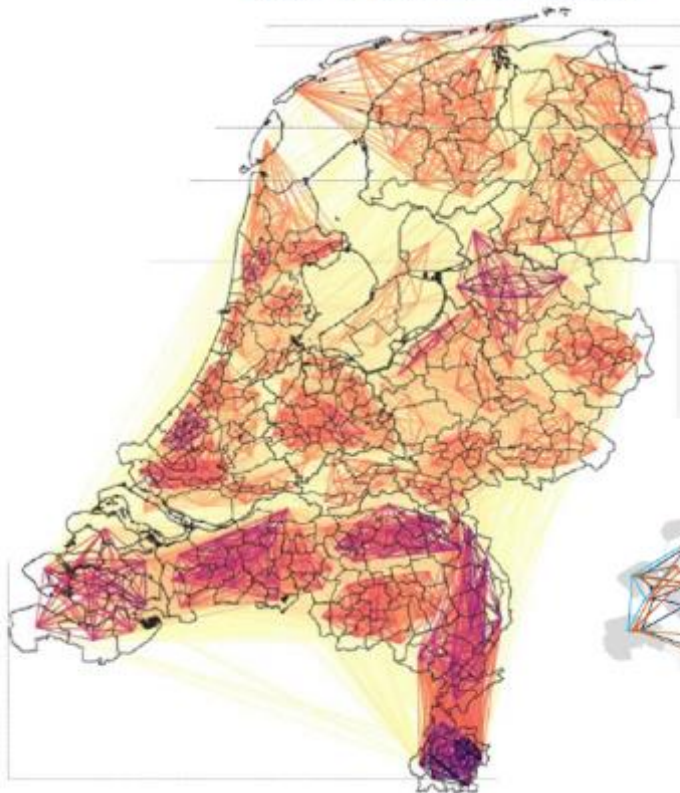

1. Bespreekpunten: over de aanpak van ruimtelijke verdeelvraagstukken

Op de kaarten valt vooral de **veelheid** van vrijwillige, regionale agenda's op ruimtelijke vraagstukken op. Het merendeel van de regionale agenda's is **sectoraal** van aard en beslaat maar één of twee van de negen mogelijke ruimtelijke beleidsthema's. Regionale strategieën geven de meeste duidelijkheid over de specifieke locaties voor gebiedsontwikkelingen op de thema's (inpassing van) **landbouw, natuurbehoud en recreatie**.

- Lukt het in jullie regio om 'strategische keuzes' te maken over waar de schop de grond in gaat? Staan die inderdaad in een ruimtelijke agenda?
- Denken jullie dat het klopt dat een sterke regionale identiteit niet leidt tot méér strategische keuzes? Welke rol speelt identiteit in jullie regio?
- Welke afwegingen gaan wel en niet mee in de overweging om tot eenduidige ruimtelijke ambities te komen, of prioriteiten te stellen voor ruimtegebruik? Welke ruimtelijke functies (wonen, energietransitie, landbouw, natuurbehoud, water en bodem, mobiliteit, ruimte voor economische sectoren, gezonde leefomgeving, recreatie/overig) worden vaak tegen elkaar afgezet, welke juist niet?
- Stelling: op het niveau van de regio moet je niet alles met alles verknopen. Dan komt er geen enkele keuze tot ruimtelijke keuze tot stand. Er is een maximum aan het aantal opgaven dat je in samenhang tegen het licht kunt houden als je gebiedsontwikkelingslocaties vaststelt.

Kaart 1 Alle regionale samenwerkingsverbanden

Kaart 2 Regio's met een ruimtelijke agenda, visie, strategie

2. Bespreekpunten: over de mechanismen die in werking treden bij vrijwillige regionale samenwerking op ruimte

- Volgt jullie agenda de bestuurlijke of economische logica, of de logica van het gebied?
- Denken jullie dat één van deze typen agenda's specifiek leidt tot méér strategische ruimtelijke keuzes door de regio? Welke, en waarom? En welk type agenda mist jullie regio?
- Welke tastbare resultaten heeft jullie regio geboekt, die zichtbaar zijn in de ruimte? Wat zegt dat over jullie vermogen om tot strategische ruimtelijke keuzes te komen?
- Wat kan beter? Wat is binnen jullie samenwerking nodig om meer of betere strategische keuzes te maken?
- Stelling: sommige regio's hebben alleen maar een agenda als lobby-instrument. De logica van de regio als lobbymachine mist.

Een grove typologie van ruimtelijke agenda's

Uit de analyse van Berenschot blijkt dat die kwantiteit aan agenda's geen voorspeller is voor de mate waarin het regio's lukt om tot échte strategische keuzes te komen over welk ruimtegebruik op welke plaats de prioriteit heeft, en welke gebiedsontwikkelingen nodig blijken in een integrale afweging tussen ruimtevragers. Als regionale agenda's de bestuurlijke of economische logica van hun gebied volgen, zijn ruimtelijke verdeelvraagstukken vaak ingebed in een bredere afweging tussen beleidsterreinen. Als regionale agenda's de afbakening of 'logica van een gebied' volgen, stellen regio's vaak het behoud van de landschappelijke kwaliteit – als drager van de identiteit – van een gebied centraal in hun gezamenlijke afwegingen. Berenschot denkt dat het in elk type agenda's mogelijk moet zijn om tot strategische keuzes te komen, maar meer onderzoek is nodig om te beoordelen of er tastbare gebiedsontwikkelingen volgen uit regionale agenda's.

1. Agenda's die de bestuurlijke logica van een gebied volgen

2. Agenda's die de economische logica van een gebied volgen

3. Agenda's die de verbindende landschappelijke waarde van een gebied volgen

Verzoek

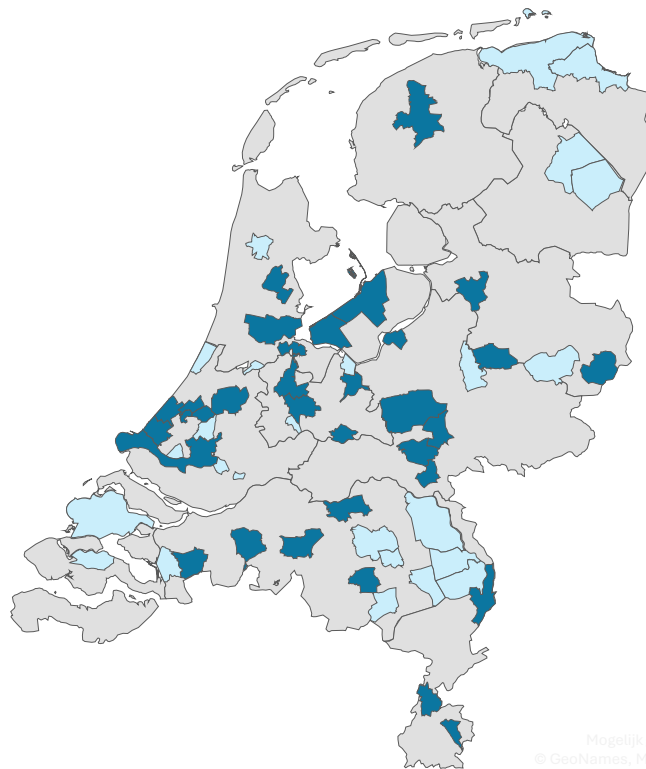
We zijn altijd nog op zoek naar ambtelijke collega's voor in ons Gemeentelijk Netwerk RO.

Volgende bijeenkomst

25 juni in Amersfoort

Aanmelden? Mail naar daan.mulders@vng.nl en maarten.rustenhoven@vng.nl

GNRO Strategen

Mogelijk gemaakt met Bing
© GeoNames, Microsoft, TomTom

Bedankt